בבית המשפט העליון

בג"ץ 8993/09

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. **המרכז לקידום פליטים אפריקאיים**
2. **מוקד סיוע לעובדים זרים**
3. **האגודה לזכויות האזרח בישראל**

על ידי ב"כ עוה"ד ענת בן דור ו/או עו"ד ד"ר יובל לבנת

טלפון: 03-6405264; פקס: 03-6407422

העותרים

נ ג ד

1. **שר הפנים**
2. **היועץ המשפטי לממשלה**

על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים, ירושלים

המשיבים

תגובה מקדמית מטעם המשיבים

1. בהתאם להחלטת כבי השופט גיובראן, מתכבדים המשיבים להגיש תגובה מקדמית לעתירה.

2. עניינה של העתירה בבקשת העותרים מבית המשפט הנכבד, כי יורה למשיבים לבוא וליתן טעם מדוע לא יתירו ייצוג של מבקשי מקלט "בכל שלבי הליך המקלט", בין אם על-ידי עורך-דין ובין אם על-ידי נציג שאינו עורך-דין, לרבות בראיונות שנערכים למבקשי המקלט במסגרת בקשותיהם למקלט.

3. **המשיבים מתכבדים להודיע, כי לאחר בחינת מספר מודלים אפשריים, הוחלט לאפשר נוכחות עורכי דין, הן במסגרת התשאול ביחידת הרישום בלוד והן במסגרת הראיון הנערך ביחידת ה- RSD למבקשי מקלט, לאחר הגשת בקשת המקלט, וזאת, <u>בשלב ראשון</u>, במתכונת של "פיילוט" בן 6 חודשים, כדלקמן:**

במסגרת הראיונות שייערכו עם מבקשי מקלט במהלך תקופת הפיילוט – הן במסגרת התשאול הפרונטאלי **ביחידת הרישום בלוד**, הן במסגרת הראיון המעמיק **ביחידת ה-RSD** - תתאפשר **נוכחות פאסיבית** של **עורכי-דין** בראיון. משמעות הדבר היא שעורכי הדין יוכלו להיות נוכחים בראיון, יוכלו להעיר הערות בפני אנשי משרד הפנים **<u>לפני</u>** תחילת הראיון **<u>ולאחר סיום</u>** הראיון, אך במהלך הראיון לא יוכלו להשתתף או להעיר כל הערה – לא לעורכי השימוע ולא ללקוח – אלא אך להאזין לראיון ולערוך תרשומת.

עוד יובהר, כי בשים לב למהות הליכי המקלט, וכן על-מנת שנושא הייצוג לא יהפוך לאמתלה לדחיית הליכים ולדחיית ראיונות, מטעמים של יעילות ההליך ומטעמים נוספים, הרי שבכלל, ופרט לחריגים, לא יידחו ראיונות עם מבקשי מקלט רק בשל טעמים הקשורים בעורכי-דינם של המבקשים.

25-FEB-2010 13:52 FROM BAGATZIM DEPARTMENT TO 902640742 P.02

ודוק: בכלל, על עורכי הדין יהיה להתאים את לוחות הזמנים שלהם למועדי הראיונות שייקבעו למבקשי המקלט, מרשיהם (כמובן, בכפוף להצגת יפויי כוח מתאימים).

4. **כעולה מהעתירה, נראה שמודל זה הוא המודל שביקשו אף העותרים להחיל** -- לעניין זה ר' סעיפים 47 ,31 לעתירה. אמנם, העותרים ביקשו שההסדר יוחל על **עורכי-דין או נציגים מטעמם**, בעוד שהמשיבים החליטו לייחד, בשלב זה, את הנוכחות בשני ההליכים הנ"ל, במהלך הפיילוט, **לעורכי דין בלבד**. לאחר תום תקופת הפיילוט, ובהתאם ללקחים שיופקו, יבחנו המשיבים האם להמשיך באותה מתכונת או לשנותה, בהתאם לשיקול דעתם.

5. תקופת הפיילוט נועדה לבחון האם המודל שנבחר מקדם את התכליות השונות שביסוד הליך המקלט, ובראשן איתור הזכאים למקלט בצורה יעילה תוך הגנה על זכויותיהם, ותוך מניעת ניצול ההליך לרעה על-ידי מי שאיננו ראוי להכרה, בין אם בדרך של עיכובים מיותרים שיש בהם כדי לפגוע באיתור מבקשי המקלט "האותנטיים", בין אם בדרך של הכשלת הליך בדיקה ראוי של בקשות מקלט, ובין אם בדרכים אחרות.

6. בנסיבות אלה, המשיבים יטענו, כי בשלב זה **דין העתירה להימחק**, תוך שמירת טענות הצדדים. מקריאת העתירה נראה, כי מתכונת הפיילוט העקרונית אמורה להיות מקובלת על העותרים, פרט לשאלה האם הנוכחות בראיונות תתאפשר לעורכי דין בלבד (כפי שקבעו המשיבים) או גם לנציגים מטעמם. שאלה זו תוכל להיבחן לאחר תקופת הפיילוט, במועד בו תיבחנה מחדש כלל השאלות הקשורות לעניין. ככל שהמתכונת הקבועה שתיבחר לאחר תקופת הפיילוט לא תיראה לעותרים, תהיה שמורה להם הזכות לשוב ולפנות לערכאות, לאחר מיצוי הליכים.

7. **<u>בנוסף</u>**, ולאור ההתפתחויות דלעיל, נבקש מבית המשפט הנכבד להורות על ביטול הצו הארעי מיום 25.1.10, שתוקן ביום 27.1.10 (כזכור, כבי השופט ג'ובראן קבע ביום 27.1.10, כי יבחן את נושא הצו הארעי לאחר קבלת תגובת המשיבים); זאת, מהטעמים הבאים:

ראשית, לאור עמדת המשיבים כפי שהוצגה לעיל, נראה שאין עוד צורך ענייני בצו הארעי.

שנית, קיים אינטרס חשוב בכך שהסדר הפיילוט, כפי שהוצג לעיל, ייכנס לתוקפו מהר ככל האפשר. לשם כך יש להורות, **לכל הפחות**, על ביטול הצו הארעי (המשיבים, כאמור סבורים, כי יש להורות על מחיקתה של העתירה כולה).

שלישית, ממשרד הפנים נמסר, כי במהלך התקופה הקצרה שחלפה מאז ניתן הצו הארעי, עלה החשש, כי הצו הארעי במתכונתו הרחבה עלול להוות "תמריץ שלילי" עבור אלה מבין מבקשי המקלט, אשר יודעים כי סיכויי קבלת בקשותיהם למקלט קלושים, להימנע מלקדם את הטיפול בבקשתם: כך, אלה מבין מבקשי המקלט שבקשותיהם נראות על פניהן קלושות, יודעים כי כל שנדרש מהם על-מנת לקבל הגנה מפני חרחקה

מישראל הוא לדרוש נוכחות עורך-דין בראיון עמם ובכך לדחות את הראיונות, וזאת תוך ניצול לרעה של הצו הארעי. בכך נפגע הליך הבדיקה של בקשות המקלט, ובסופו של דבר יש בכך משום פגיעה במבקשי מקלט "אותנטיים", הראויים לטיפול יעיל בבקשתם, ולהגנה. ברור, כי לא לכך התכוון בית המשפט הנכבד עת הורה על הצו הארעי, ובנסיבות שנוצרו מתבקש בית המשפט הנכבד לבטל את הצו הארעי, כאמור.

8. לסיכום, בית המשפט הנכבד מתבקש להורות על מחיקת העתירה, ולמצער על ביטולו המיידי של הצו הארעי, כך שניתן יהיה להתחיל בהסדר הפיילוט.

היום, י"א באדר תש"ע
25 בפברואר 2010

גלעד שירמן
סגן לפרקליט המדינה